

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องผลของวิธีสอนแบบอุปนัยที่มีต่อความมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของวิธีสอนแบบอุปนัย ที่มีต่อความมีวิจารณญาณจากการเรียนข่าวและเหตุการณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมมติฐานในการวิจัย

หลังการทดลองสอนแบบอุปนัยโดยใช้ข่าวและเหตุการณ์แล้ว นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบอุปนัย มีคะแนนความมีวิจารณญาณในการเรียนข่าวและเหตุการณ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 และ 6/3 โรงเรียนสามเสนนอก สำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 จำนวนห้องละ 30 คน รวม 60 คน ก่อนทำการทดลองผู้วิจัยได้นำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในปลายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 ของนักเรียนทั้งหมดจำนวน 14 ห้อง มาหาห้องเรียนที่นักเรียนมีมัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใกล้เคียงกัน แล้วทดสอบค่าที (t-test) ได้ผลที่แสดงว่าทั้ง 2 ห้องเรียนดังกล่าว นักเรียนมีความรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 และ 6/3 แล้วจับสลากได้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 เป็นกลุ่มที่ 1 ซึ่งสอนด้วยวิธีสอนแบบอุปนัย และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 เป็นกลุ่มที่ 2 ที่สอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยข่าวและเหตุการณ์
ได้แก่
 - 1.1 แผนการสอนโดยวิธีสอนแบบอุปนัย จำนวน 8 แผน แผนละ 2 คาบ
รวม 16 คาบ
 - 1.2 แผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 8 แผน แผนละ 2
คาบ รวม 16 คาบ
2. แบบวัดความมีวิจารณญาณต่อข่าวและเหตุการณ์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์
ชีวิตแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ มีค่าความเที่ยง 0.75
เครื่องมือวิจัยทั้งสองชนิด ผ่านการตรวจพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน
และผ่านการวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงแก้ไขเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ถือว่ามีความตรงตามจุดประสงค์และมี
คุณภาพพอ ที่จะวัดความมีวิจารณญาณต่อข่าวและเหตุการณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
6 ก่อนนำไปใช้จริงกับตัวอย่างประชากร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยสอนกลุ่มที่ 1 ตามแผนการสอนโดยวิธีสอนแบบอุปนัย และสอนกลุ่มที่ 2
ตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มละ 8 แผน แผนละ 2 คาบ คาบละ 20 นาที
โดยสอนในเวลาเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามกำหนดเวลาการสอนปกติของ
โรงเรียน ใช้เวลาในการสอนทั้งหมด 8 ลัปดาห์ ลัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 2 คาบ รวมเป็น
32 คาบ
2. หลังเสร็จสิ้นการทดลองแล้ว ให้ตัวอย่างประชากรทำแบบวัดความมีวิจารณญาณ
ต่อข่าวและเหตุการณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
2. คำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนแบบวัดความมี
วิจารณญาณต่อข่าวและเหตุการณ์ของกลุ่มที่สอนโดยแผนการสอนวิธีอุปนัยและกลุ่มที่สอนโดย

แผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ

3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความมีวิจาร์ณญาณต่อข่าวและเหตุการณ์ ทั้งสองกลุ่ม โดยการทดสอบค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

1. ก่อนการทดลอง นักเรียนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ไม่แตกต่างกัน
2. หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มที่ 1 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบแบบวัดความมีวิจาร์ณญาณ สูงกว่ากลุ่มที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
3. นักเรียนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบแบบวัดความมีวิจาร์ณญาณ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า ก่อนทำการทดลองสอน คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ไม่แตกต่างกัน แสดงว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีพื้นฐานความรู้วิจาร์ณญาณไม่แตกต่างกัน หลังการทำการทดลองสอนแล้ว คะแนนสอบแบบวัดความมีวิจาร์ณญาณต่อข่าวและเหตุการณ์ ของนักเรียนที่ครูสอนด้วยวิธีสอนแบบอุปนัย สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ จึงเป็นไปตามสมมติฐาน และหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองแสดงว่าหลังการทดลองนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีพัฒนาการทางด้านความมีวิจาร์ณญาณดีขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบความมีวิจาร์ณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อข่าวและเหตุการณ์ ด้วยการสอนด้วยวิธีสอนแบบอุปนัย และการสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยขออภิปรายดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ผลของวิธีสอนแบบอุปนัยที่มีต่อความมีวิจาร์ณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบอุปนัย และกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้ว สามารถกล่าวได้ว่าความมีวิจารณญาณต่อข่าวและเหตุการณ์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบอุปนัย สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ หลังจากการสอนแบบอุปนัย โดยใช้ข่าวและเหตุการณ์แล้ว นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบอุปนัยมีคะแนนความมีวิจารณญาณในการเรียนข่าวและเหตุการณ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อพิจารณาคะแนนสอบก่อนเรียนของทั้งกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 มีความเท่าเทียมกันก่อนการทดลอง แสดงว่าวิธีสอนแบบอุปนัยสามารถเพิ่มคะแนนความมีวิจารณญาณได้สูงกว่าวิธีสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้ น่าจะมีสาเหตุคือ

1.1 การเรียนข่าวและเหตุการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนมีวิจารณญาณต่อข่าวและเหตุการณ์ ซึ่งถือเป็นทักษะขั้นสูงที่สุด ดังนั้นในการเรียนการสอนจะเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งประกอบด้วย การสังเกต การอธิบาย การรับฟัง การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ การวิจารณ์และการสรุป (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2534) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการคิดแบบอุปนัยของ ฮิลดา ทายา ซึ่งเป็นการสอนให้นักเรียนรู้จักสังเกต จัดกลุ่ม แยกแยะ เปรียบเทียบ หาความสัมพันธ์ สรุปและนำไปใช้ มาใช้ในการสอนข่าวและเหตุการณ์ การสอนนี้จะเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดและกล้าแสดงออกเป็นการเรียนรู้ด้วยการค้นคว้าด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงผู้นำอภิปรายและใช้คำถามนำ เพื่อให้นักเรียนสรุปได้ถูกต้องตรงกับความคิดรวบยอด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทราเวอร์ (Travers, 1967) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ความคิดรวบยอดอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับวิธีสอนของครู หมายถึงการใช้กระบวนการสอนที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ต่างกัน ด้วยเหตุนี้ครูซึ่งเป็นผู้กำหนดแนวทางในการเรียนการสอน จึงสามารถพิจารณาได้ว่าวิธีสอนแบบใดเหมาะสมกับเด็กวัยใด เพียเจต์ (Piaget) ชี้ให้เห็นว่าเด็กในช่วงอายุ 7-12 ปี มีความสามารถสร้างกฎเกณฑ์และตั้งเกณฑ์ ในการแบ่งสิ่งแวดลอมออกเป็นหมวดหมู่ได้ รู้จักนำเหตุผลรอบตัวมาคิดประกอบ มีความสามารถในการคิดย้อนกลับ เข้าใจความคิดรวบยอดในสิ่งต่าง ๆ ได้ สามารถเดาหรือคาดคะเนเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และพื้นความรู้เดิมของเด็กเป็นสำคัญ (เพียเจต์ อ้างถึงใน จำนง พรายยิ้มแซ, 2516) ดังนั้นวิธีการสอนแบบอุปนัยจึงเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และการสอนให้เด็กเข้าใจความคิดรวบยอดในเรื่อง

ที่ได้อ่านและได้ฟัง เป็นขั้นนำไปสู่การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

1.2 การสอนด้วยวิธีการสอนแบบอุปนัย เป็นวิธีสอนที่เริ่มจากการเสนอตัวอย่างก่อน แล้วให้นักเรียนสังเกต ทดลอง เปรียบเทียบ เมื่อเกิดความเข้าใจแล้ว จึงสรุปเป็นกฎเกณฑ์ด้วยตนเอง อาจกล่าวได้ว่าเป็นวิธีค้นคว้ามันเอง (ทองทิพย์ วรรณพันธ์, 2522) ซึ่งการสอนที่มุ่งให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ติดตัวนักเรียนได้นาน (พวา พันธุ์เมฆา, 2525) จากการที่นักเรียนได้เป็นผู้กระทำด้วยตนเอง จึงเกิดการเรียนรู้ได้ดี เพราะการที่นักเรียนได้เคลื่อนไหว สันทนา ค้นคว้า ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง จะนำไปสู่การพัฒนาทางสมอง หรือสติปัญญาอย่างต่อเนื่อง (เขาวงกต เดชะคุปต์ อ้างถึงใน พจนา ทรัพย์สमान, 2533) การสอนข่าวและเหตุการณ์ด้วยวิธีสอนแบบอุปนัย ยึดหลักการให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง พยายามให้ผู้เรียนได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมให้มากที่สุดและทั่วถึงทุกคน เพราะนอกจากนักเรียนจะค้นพบความจริงด้วยตนเองแล้ว นักเรียนจะมีโอกาสได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดกับผู้อื่น ทำให้เกิดความคิดรวบยอดในสิ่งที่ได้อ่านและได้ฟัง ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีทักษะในการวิเคราะห์ข่าว มีวิจารณญาณต่อข่าวและเหตุการณ์ เพราะวิธีสอนแบบอุปนัย จะช่วยฝึกทักษะในการวิเคราะห์ วินิจฉัย ประเมินค่า และการนำไปใช้

การสอนข่าวตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นการวิเคราะห์ข่าวร่วมกันทั้งชั้น ถ้านักเรียนในห้องมีเป็นจำนวนมาก จะทำให้การแสดงความคิดเห็นไม่ทั่วถึง นักเรียนที่กล้าแสดงออก ฉลาด ช่างพูด ช่างคิด มักจะพูดอภิปรายชักตามอยู่เสมอ ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี ส่วนนักเรียนที่ขี้อายมักจะเป็นฝ่ายรับฟังมากกว่า ทำให้เกิดการเรียนรู้น้อย (พจนา ทรัพย์สमान, 2533) สอดคล้องกับรายงานของกรมวิชาการที่ว่า ปัญหาและอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งของการใช้หลักสูตร 2521 คือ นักเรียนที่มีความสามารถที่สุดในชั้นเท่านั้นที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่มีการกระจายให้นักเรียนปฏิบัติอย่างทั่วถึง (กรมวิชาการ, 2524) นักเรียนที่เรียนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ มักจะรอให้ครูเป็นผู้สรุปและตัดสิน ซึ่งนักเรียนในกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบอุปนัย จะมีความมั่นใจในเนื้อหา และทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็น และแปลความได้อย่างถูกต้อง เป็นผลให้นักเรียนตอบคำถามของครูได้ถูกต้อง มีความกล้าในการแสดงความคิดเห็น โดยให้เหตุผล

สนับสนุนได้อย่างมั่นใจในเรื่องที่ได้อ่านได้ฟัง

การสอนข่าวและเหตุการณ์ด้วยวิธีสอนแบบอุปนัย จะฝึกให้เด็กคิดวิเคราะห์ วิจารณ์อย่างมีระบบ เริ่มจากเหตุการณ์ที่ง่ายไปสู่เหตุการณ์ที่ซับซ้อน ฝึกเพิ่มทีละขั้นตอนจนครอบคลุมเหตุการณ์ที่กำหนดไว้ทั้งหมด นักเรียนนำการเรียนรู้ไปตัดสินใจข่าวและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ทำให้สิ่งที่เรียนรู้นั้นมีความหมายและสอดคล้องกับชีวิตจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจริญฤทธิ์ จันทรูเจริญ (2530) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของ เนื้อเรื่อง แหล่งข่าวและเหตุการณ์ต่อการดำรงชีวิต พบว่า ผู้จบหลักสูตรประถมศึกษาส่วนมาก ร้อยละ 92.21% เคยนำเนื้อหาดังกล่าวไปใช้ในการดำรงชีวิต อาจเป็นเพราะเนื้อหาเรื่อง แหล่งข่าวและเหตุการณ์ ช่วยให้ผู้จบหลักสูตรประถมศึกษาได้ทราบข่าวและเหตุการณ์ ตามความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ทั้งในและนอกชุมชน ตลอดจนได้มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม และยัง ถ้าผู้จบหลักสูตรศึกษามีวิจาร์ณญาณต่อข่าวและเหตุการณ์แล้ว จะมีประโยชน์อย่างยิ่ง ในชีวิตประจำวัน

การเรียนข่าวและเหตุการณ์ด้วยวิธีอุปนัย จะมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาส คิดแก้ปัญหาาร่วมกัน รู้จักคิดหาเหตุผล แลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน และช่วยกันอภิปราย หาข้อสรุป จึงสามารถส่งเสริมให้นักเรียน มีวิจาร์ณญาณต่อข่าวและเหตุการณ์ดีกว่าการเรียน ตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ

2. จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบอุปนัย และกลุ่มที่ สอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบแบบวัดความมี วิจาร์ณญาณ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทั้งสองกลุ่ม เพราะกระบวนการเรียนข่าว และเหตุการณ์ ในการวิจัยนี้ประกอบด้วยกิจกรรมนำ และกิจกรรมการศึกษาข่าวและเหตุการณ์

กิจกรรมนำ เป็นกิจกรรมที่ใช้ร่วมกัน ทั้งการเรียนข่าวและเหตุการณ์ โดย ใช้การสอนด้วยวิธีสอนแบบอุปนัยและการเรียนตามแผนของกระทรวงศึกษาธิการ กิจกรรมนี้ นักเรียนจะได้รับความสนุกสนาน เกิดการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจในบทเรียนต่อไป

กิจกรรมการศึกษาข่าวและเหตุการณ์ เป็นขั้นที่นำประสบการณ์การเรียนรู้มาใช้ตัดสินข่าวและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละวัน โดยกิจกรรมที่จัดจะเริ่มจากกิจกรรมง่ายไปสู่กิจกรรมยากซับซ้อนขึ้นตามลำดับ เช่น ในการสอนข่าวและเหตุการณ์จะเริ่มตั้งแต่แหล่งข่าว การจัดประเภทของข่าว การแยกเนื้อหาข่าวเป็นข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และโฆษณา จุดประสงค์ของการเผยแพร่ข่าวและเหตุการณ์ การจัดลำดับข่าว การวิเคราะห์ และการสรุปใจความสำคัญ การประเมินคุณค่าของข่าว ความมีวิจารณญาณต่อข่าวและเหตุการณ์ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การเริ่มกิจกรรมที่ง่ายไปสู่ยาก จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และความเข้าใจ กิจกรรมที่เป็นขั้นตอนทำให้ไม่เกิดความล้าสน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทีป แจ่มจิตต์ (2528) ที่พบว่า การเรียงลำดับกิจกรรมจากกิจกรรมง่ายไปสู่กิจกรรมยาก ซับซ้อนขึ้นตามลำดับ เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนคิดตามขั้นตอน จากที่ง่ายไปสู่การคิดที่ซับซ้อนขึ้น คือ การคิด วิเคราะห์ แปลความ วิเคราะห์ได้ ตลอดจนเกิดแนวคิดใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาสิ่งที่อ่านได้ และสอดคล้องกับแนวการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ซึ่งเน้นทักษะกระบวนการคิด และทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ตลอดจนปลูกฝังค่านิยมที่ดี (กรมวิชาการ, 2533)

การจัดกิจกรรมจากง่ายไปสู่กิจกรรมที่ยากนั้น ผู้วิจัยได้นำมาใช้ทั้งกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบอุปนัย และกลุ่มที่สอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ และในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยเป็นผู้สอนทั้งสองกลุ่มด้วยตนเอง จึงมีความตั้งใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้นักเรียนได้รับประโยชน์มากที่สุด จึงเห็นได้ว่าหลังการทดลองสอนแล้ว ทั้งกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบอุปนัยและกลุ่มที่สอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการมีพัฒนาการด้านความมีวิจารณญาณต่อข่าวและเหตุการณ์ดีขึ้นว่าแต่ก่อน

3. ในการวิจัยเพื่อศึกษาผลของวิธีสอนแบบอุปนัย ที่มีต่อความมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้นำมาทดลองสอนข่าวและเหตุการณ์ เพราะการสอนข่าวและเหตุการณ์ ยังอยู่ในเกณฑ์ไม่ค่อยได้ผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตร เพราะครุส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญของการสอนข่าว ไม่สอนตามแผนการสอนและตารางสอนขาดการเตรียมการสอน นักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการฟัง การซักถาม และการแสดงความคิดเห็น (ประเสริฐ อนุรเวท, 2523) ซึ่งสอดคล้องกับ อหวิง ล่านัย (2533) ว่าการสอนข่าว

และเหตุการณ์ เป็นส่วนที่มีปัญหาในการสอน ทำให้การสอนไม่บรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ทั้งนี้เพราะบรรยากาศในการเรียนข่าวไม่กระตุ้นความสนใจของนักเรียน ครูขาดการฝึกทักษะการเรียนข่าวอย่างมีกระบวนการให้กับนักเรียน จุดมุ่งหมายในการเรียนไม่ชัดเจน จึงเป็นหน้าที่ของครูจะต้องปรับปรุงวิธีการสอนให้เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน กำหนดแนวทางพัฒนาการเรียนข่าว ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้การเรียนข่าวและเหตุการณ์ ประสบผลสำเร็จ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

การสอนข่าวและเหตุการณ์ดังที่กล่าวมาแล้ว เป็นหน้าที่ของครูผู้สอน ที่จะต้องให้เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะเน้นเรื่องความมีวิจาร์ญาณต่อข่าวและเหตุการณ์มากที่สุด โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนรู้จักรายงานข่าวที่เกิดขึ้น ให้ผู้อื่นฟังอย่างถูกต้องชัดเจน และรับฟังจากผู้อื่นอย่างมีเหตุผล ใช้วิจาร์ญาณในการฟังข่าวและอ่านข่าว ในด้านการเรียนการสอนจะประสบปัญหาทางด้านแหล่งข่าวมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้แหล่งข่าวจากหนังสือพิมพ์เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะหน่วยการเรียนที่ครูเคยนำหนังสือพิมพ์ไปใช้ประกอบการสอนเนื้อหาได้ดี คือ หน่วยข่าวและเหตุการณ์ เพราะหนังสือพิมพ์มีลักษณะการเสนอเนื้อหาสาระที่ทันต่อเหตุการณ์เป็นหลักใหญ่ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อนักเรียน เพราะนอกจากทำให้นักเรียนมีความรู้ทันต่อเหตุการณ์แล้ว ยังช่วยในการดำรงชีวิตในสังคม (นวลนิภา มณีฉาย, 2525)

นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ยังมีบทบาทและอิทธิพลต่อการศึกษามาก เพราะการใช้หนังสือพิมพ์รายวันเป็นอุปกรณ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษา นักเรียนจะสนใจในการเรียนมากขึ้น (โสภานพรรณ นามวงศ์, 2513) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของอาจารย์โรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หนังสือพิมพ์รายวันประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา ในระดับประถมศึกษาตอนต้นและประถมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนสาธิตทุกแห่งในกรุงเทพมหานคร พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันมากที่สุด โดยเฉพาะข่าวจากหนังสือพิมพ์มีความทันสมัยอยู่เสมอ (ภักดี หนันชัยบุตร, 2519) สำหรับตัวครู วราภรณ์ ศานติธรรม (2533) ได้สำรวจการใช้หนังสือพิมพ์ ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูให้ความสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือพิมพ์ และให้ความสำคัญในการนำ

หนังสือพิมพ์มาใช้ประกอบการสอนมาก

ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ในการสอนข่าวและเหตุการณ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรเน้น เรื่องการสอนข่าวและเหตุการณ์จากหนังสือพิมพ์ เพราะนอกจากจะเป็นการพัฒนาทักษะในการอ่านแล้ว ยังสอนให้นักเรียนได้ค้นคว้าข่าวจากหนังสือพิมพ์หลาย ๆ ฉบับ ผูกให้นักเรียนมี วิจารณ์ในการอ่าน ซึ่งจะช่วยให้ฉลาด รอบคอบ มีเหตุผล รู้จักสังเกต และตัดสินใจได้ ถูกต้อง

มันส์ รัตนดีลก ณ ภูเก็ต (2526) ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการเรียนข่าว และเหตุการณ์ของนักเรียนว่า

1. ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ไม่เห็นความสำคัญของข่าวและเหตุการณ์ เนื่องจากขาดประสบการณ์ในการใช้ประโยชน์และเหตุการณ์สำคัญในชีวิตประจำวัน ทำให้ขาดการรับฟังข่าวและเหตุการณ์ จากวิทยุ โทรทัศน์ และอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ แต่ให้ความสำคัญและสนใจกับรายการบันเทิงจากสื่อมวลชนอย่างเดียว
2. ขาดแหล่งข่าวที่จะนำมารายงาน เช่น ปัญหาทางหนังสือพิมพ์ บางครั้งให้ข่าวไม่ตรงกัน นักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจ ในการสรุปข่าวจากหนังสือพิมพ์
3. วิธีสอนข่าวและเหตุการณ์ ผู้สอนขาดแนวทางในการใช้กิจกรรมต่าง ๆ มาใช้ในการสอนข่าวและเหตุการณ์ ที่จะทำให้นักเรียนมีส่วนร่วม สนุกสนานไม่เบื่อหน่าย
4. นักเรียนไม่กล้าแสดงออก
5. นักเรียนอ่อน จึงนำวิชาคณิตศาสตร์ และวิชาภาษาไทยมาสอนแทน

ผู้วิจัยเห็นว่า การนำวิธีสอนแบบอุปนัยมาทดลองสอนข่าวและเหตุการณ์จะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้ เพราะวิธีสอนแบบอุปนัยจะเน้นทักษะกระบวนการค้นคว้า อภิปราย และกระบวนการคิด รวมทั้งผู้วิจัยได้เสนอกิจกรรมต่าง ๆ แทรกในการเรียนการสอน อันเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจ มีการสร้างบรรยากาศที่สนุกสนานในการเรียนการสอน เช่น การร้องเพลง การแข่งขันเกม เน้นการทำงานเป็นกลุ่ม มีการเสนอความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ในการเลือกข่าวและวิเคราะห์ข่าว เพื่อนำข่าวที่ดีที่สดน่าเสนอหน้าชั้นเรียน ซึ่งขั้นตอนนี้นักเรียนจะต้องใช้วิจารณ์ การคิดอย่างมีเหตุผล ขั้นตอน

สุดท้ายต้องมีการสรุปข่าวและประเมินคุณค่าของข่าวและเหตุการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญ (โอภาส ตรีปัญญา, 2528) และเห็นประโยชน์ที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นจึงทำให้นักเรียนที่ผู้วิจัยทดลองสอนด้วยวิธีอุปนัยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบวัดความมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียน ซึ่งเรียนตามแผนของกระทรวงศึกษาธิการ จึงนับได้ว่าการนำทักษะกระบวนการต่าง ๆ มาใช้สอนข่าวและเหตุการณ์ จะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของผู้วิจัยหลายท่านที่ได้นำทักษะกระบวนการต่าง ๆ มาใช้สอนข่าวและเหตุการณ์ ได้แก่ นัชรินทร์ พัฒนาศักดิ์ (2528) ได้ศึกษาทำการสอนข่าวและเหตุการณ์อย่างเป็นระบบ โดยยึดหลักการจัดการเรียนการสอนของกลาสเซอร์เป็นหลัก พบว่าการเรียนการสอนข่าวและเหตุการณ์ได้ผลดีกว่าการสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ พจนา ทรัพย์สมาน (2533) ได้เปรียบเทียบผลของการสอนข่าวและเหตุการณ์ โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่ากลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการมีวิจารณญาณต่อข่าวและเหตุการณ์ดีกว่ากลุ่มควบคุม และ เกตุแก้ว ลาวันเขวูลิ (2534) ได้ศึกษาการสอนข่าวและเหตุการณ์ ด้วยวิธีการที่มีการเสริมแรงบวกโดยวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ และทำให้นักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงบวก มีความสนใจในการเรียนข่าวและเหตุการณ์เพิ่มขึ้น

ข้อสังเกตในการสอนข่าวและเหตุการณ์

การสอนข่าวและเหตุการณ์โดยใช้วิธีสอนแบบอุปนัย ผู้วิจัยมีข้อสังเกตดังต่อไปนี้

1. นักเรียนร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน แม้ว่าจะมีการโต้แย้งกันบ้าง แต่ก็ใช้เหตุผลในการโต้แย้ง โดยมีกิจกรรมเป็นตัวเชื่อมโยง ให้นักเรียนคิดวิเคราะห์วิจารณ์ตามลำดับขั้นตอน เช่น กิจกรรมที่ให้นักเรียนคุณภาพสรุปเหตุการณ์ชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตยในเดือนพฤษภาคม 2535 ครูแจกแถบประโยคข้อความข่าวการชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตยจำนวน 8 ข้อความ

ให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันพิจารณา เรื่องลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตั้งแต่ต้นจนจบนักเรียนแข่งขันกันโดยส่งตัวแทน นำแถบประโยคข้อความที่เรียงตามลำดับเหตุการณ์ไปติดบนกระดานดำ กลุ่มไหนเสร็จก่อนและถูกต้องที่สุดเป็นฝ่ายชนะ ในกิจกรรมนี้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมมือกันดีมาก แต่ละคนจะอาศัยประสบการณ์และความสนใจที่เคยได้อ่านหรือฟังข่าวมา

ประกอบการพิจารณา จนสามารถนำแถบประโยคไปเรียงตามลำดับเหตุการณ์ได้ถูกต้อง

2. นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียน ให้ความร่วมมืออย่างดี ในการที่จะรู้จักวิเคราะห์วิจารณ์ข่าวว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร กิจกรรมนี้ครูใช้กิจกรรมรถไฟ เป็นกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน โดยนักเรียนแข่งขันกันต่อขบวนรถไฟ ให้เป็นข่าวหรือเรื่องราวเดียวกัน นักเรียนจะต้องร่วมมือกันพิจารณาว่า ข้อความของข่าวและเหตุการณ์ควรวางเรียงอย่างไร ข้อความจึงจะต่อเนื่องกัน และต่อเป็นขบวนรถไฟได้สำเร็จในแต่ละขบวน นักเรียนร่วมกันพิจารณาว่าแต่ละส่วนมีความสำคัญเท่ากัน จะขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้ เป็นการชี้ให้นักเรียนเห็นว่า เมื่อมีเหตุก็ต้องมีผล กิจกรรมนี้จะกระตุ้นให้นักเรียนได้อ่านบทวนและถือความมีเหตุผลเป็นหลักยืนยันว่ากลุ่มของตนผิดหรือถูก กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่จะต้องใช้เวลาให้น้อยที่สุดเพราะเป็นการแข่งขันจึงเป็นการฝึกให้นักเรียนได้คิดในเวลาอันรวดเร็ว

3. ข้อเสียของกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบอนุวัย คือ ในการทำกิจกรรมจะต้องใช้เวลารวดเร็ว และต้องทำกิจกรรมให้ต่อเนื่องกัน ทำให้นักเรียนเกิดความสับสนและใช้เวลาในการทำกิจกรรมนานเกินเวลาที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนยังไม่คุ้นกับวิธีการ เช่น กิจกรรมการจัดประเภทของข่าว ครูจะให้ให้นักเรียนทำกิจกรรมต่อชิ้นส่วนของข่าว แล้วออกมาอ่านให้เพื่อนฟัง แล้วช่วยกันสรุปว่าเป็นข่าวประเภทใด เมื่อนักเรียนเข้าใจประเภทของข่าวแล้ว นักเรียนจะต้องอภิปรายสรุปได้ว่า ข่าวที่แต่ละคนในกลุ่มหามาเป็นข่าวประเภทใด เพื่อจะเลือกข่าวที่ดีที่สุดบันทึกลงในบัตรงาน ส่วนที่เหลือจะต้องนำมาใส่ในกล่องประเภทของข่าว 10 ประเภท ที่ครูตั้งไว้หน้าห้องให้ถูกต้อง เพราะท้ายสุดของกิจกรรม ครูและนักเรียนจะตรวจสอบอีกครั้งว่านักเรียนนำข่าวที่หามาใส่ลงในกล่องได้ถูกต้องตามประเภทของข่าว หรือไม่ จะเห็นได้ว่ากิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อจะสรุปได้ว่านักเรียนสามารถบอกประเภทของข่าวได้ถูกต้อง และมีเหตุผลในการเลือกอ่านข่าวประเภทต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงต้องคอยควบคุมด้านเวลาโดยการเตือนนักเรียนอยู่เสมอ เพื่อให้เหลือเวลาสำหรับทำกิจกรรมอื่น เมื่อนักเรียนได้ทำกิจกรรมย่อยครั้งขึ้นและเริ่มเข้าใจขั้นตอนการทำกิจกรรมในแผนการสอนแผนต่อมา จึงใช้เวลาในการทำกิจกรรมไม่มากเท่าระยะแรก

กิจกรรมที่ต้องวิเคราะห์วินิจฉัย เพื่อเชื่อมโยงข้อความที่ต้องปรึกษาร่วมกัน นักเรียนเกือบทุกกลุ่มได้เพียงกันเสียงดังมาก เช่น กิจกรรมพ่อค้าขายของ กิจกรรมสรุปข่าวจากภาพ กิจกรรมรถไฟ และกิจกรรมบ้านข่าว ทั้งนี้เพราะนักเรียนไม่คุ้นเคยกับการที่ต้องวิเคราะห์เรื่องและรีบตอบคำถามในเวลาที่ถูกกำหนด ผู้วิจัยต้องคอยควบคุมและชี้แจงให้

นักเรียนได้ทำกิจกรรมไปตามขั้นตอน ซึ่งนักเรียนจะปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้วิจัยเป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าวิธีสอนแบบอุปนัย จะเน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ครูก็ต้องมีบทบาท และหน้าที่รับผิดชอบอย่างมาก ครูต้องเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน มีความเป็นกัลยาณมิตรแก่นักเรียน ให้ความเป็นกันเอง มีการชมเชยให้กำลังใจ ช่วยเหลือแนะนำ เพราะสิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างศรัทธาและกำลังใจให้แก่ผู้เรียนเป็นเบื้องต้น นอกจากนี้ครูผู้สอนที่สอนด้วยวิธีการสอนแบบอุปนัย ควรเป็นผู้มีความรับผิดชอบสูง อดทน เสียสละ และสนใจหมั่นศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ

4. ทางด้านสื่อการเรียนการสอน ในการสอนข่าวและเหตุการณ์ ผู้วิจัยใช้หนังสือพิมพ์เป็นสื่อในการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนรู้จักอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์หลายฉบับ และนำมาเปรียบเทียบกัน ผู้วิจัยต้องเตรียมหนังสือพิมพ์ ให้นักเรียนกลุ่มละ 3-5 ฉบับ เพราะการที่จะให้นักเรียนหาหนังสือพิมพ์มาเองนั้น นักเรียนไม่สามารถหามาได้ตามที่ครูกำหนด เนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น ทางบ้านไม่มีหนังสือพิมพ์ ห้องสมุดของโรงเรียนมีหนังสือพิมพ์ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนซึ่งมีเป็นจำนวนมาก โรงเรียนที่ผู้วิจัยทดลองสอนเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีนักเรียนถึง 2,800 คน อีกทั้งการวิจัยนี้มุ่งความมีวิจารณ์ญาณต่อข่าวและเหตุการณ์ ซึ่งเน้นกระบวนการที่ต้องคิดวิเคราะห์วิจารณ์เป็นสำคัญ การที่ครูเตรียมสื่อการเรียน เช่น หนังสือพิมพ์ให้พร้อม นักเรียนจะสามารถดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนที่ครูกำหนดให้ได้ถูกต้อง และทันกับเวลาที่กำหนดในการเรียนซึ่งมีเพียง 2 คาบหรือ 40 นาที

5. การสอนแบบอุปนัย เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายแสดงความคิดเห็น และออกมารายงานหน้าชั้นเรียนอย่างทั่วถึง เพื่อฝึกให้นักเรียนกล้าคิดกล้าแสดงออก แต่ปรากฏว่าในตอนแรกนักเรียนยังไม่ค่อยกล้าแสดงออก เช่น กิจกรรมการจัดประเภทของข่าว กิจกรรมที่ต้องการทราบจุดประสงค์ของการเผยแพร่ข่าว ทั้งนี้เพราะนักเรียนกลัวตอบผิด กลัวว่าความคิดของตนจะไม่เหมือนผู้อื่น ครูต้องอธิบายชี้แจงให้ทราบว่า การสอนแบบอุปนัย นักเรียนจะต้องเรียนด้วยตนเอง กล้าพูด กล้าแสดงออก และให้ผู้อื่นช่วยตัดสินว่าคำตอบของตนถูกหรือผิด เมื่อนักเรียนไม่กล้าแสดงออก จะทำให้ไม่ทราบเลยว่าตัวเองรู้หรือไร แค่นั้น หรือที่รู้แล้วถูกหรือผิดเพียงใด สาเหตุของการที่นักเรียนไม่กล้าแสดงออกอีกประการหนึ่งคือ ไม่กล้าพูด เพราะเคยชินกับการเป็นผู้ฟังมากกว่า และเมื่อพูดไปแล้วถ้าพูดผิดก็กลัวเพื่อนหัวเราะเยาะ ครูต้องชี้แจงให้ทราบว่า ทุกคนอาจพูดผิดพลาดได้ แต่การที่ได้ฝึกพูดอยู่เสมอจะทำให้เก่งขึ้น ดังนั้นเมื่อนักเรียนออกมารายงานหน้าชั้น ครูจะคอยพูดให้กำลังใจอยู่

เสมอ ถ้าผิดก็ให้แก้ตัวใหม่ ถ้าถูกก็มีการปรบมือ หรือให้รางวัล ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ครูจะใช้ระบบหมุนเวียนให้ทุกคนได้แสดงออก เมื่อนักเรียนเข้าใจกิจกรรมการเรียนการสอน และมีความมั่นใจในตนเองแล้ว จะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จนบางครั้งคนที่ออกมารายงาน หรือแสดงความคิดเห็นแล้วอยากออกมาแสดงความคิดเห็นอีก ครูต้องชี้แจงเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นบ้าง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิธีการสอนแบบอื่นๆ มีผลต่อจริยธรรมในด้านวินัย ความเฉลียวฉลาด ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ฯลฯ
2. การทำวิจัยในเรื่องเดียวกันนี้ โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการทดลองประมาณ 1 ภาคเรียน เพื่อติดตามคุณูปการในด้านความมีวิจรรณญาณและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

